

УДК 657

**АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ПОДАННЯ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ,
СКЛАДЕНОЇ НА ОСНОВІ ТАКСОНОМІЇ UA XBRL МСФЗ 2020****Каткова Н.В.¹, Грищенко О.В.²**

¹ кандидат економічних наук, доцент, професор кафедри обліку і економічного аналізу
Національного університету кораблебудування імені адмірала Макарова,
м. Миколаїв, Україна
natalia.katkova@nuos.edu.ua

² кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри обліку і економічного аналізу
Національного університету кораблебудування імені адмірала Макарова,
м. Миколаїв, Україна
grishenko_elena@ukr.net

Анотація. Розглянуто сутність таксономії фінансової звітності та причини оновлення змісту таксономії МСФЗ. Наведено порядок подання фінансової звітності у форматі iXBRL до Центру збору фінансової звітності. Окреслені основні проблемні аспекти подання фінансової звітності за UA XBRL МСФЗ.

Ключові слова: таксономія фінансової звітності, система фінансової звітності, подання.

Одним з найактуальніших питань за останній час серед бухгалтерів та аудиторів в Україні стало питання подання і аудиту фінансової звітності підприємств, складеної на основі таксономії МСФЗ.

Згідно Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» підприємства, що становлять суспільний інтерес, публічні акціонерні товариства, суб'єкти господарювання, які здійснюють діяльність у видобувних галузях, підприємства, які провадять господарську діяльність за видами, перелік яких визначається Кабінетом Міністрів України, а також підприємства, які самостійно визначили доцільність застосування МСФЗ, складають і подають фінансову звітність та консолідовану фінансову звітність органам державної влади та іншим користувачам на їх вимогу на основі таксономії фінансової звітності за міжнародними стандартами в єдиному електронному форматі, визначеному центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері бухгалтерського обліку [1].

Таксономія фінансової звітності — склад статей і показників фінансової звітності та її елементів, які підлягають розкриттю. Таксономія фінансової звітності затверджується центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері бухгалтерського обліку [1].

Загальна Таксономія МСФЗ випускається Радою з МСФЗ (International Accounting Standards Board (IASB) для сприяння поданню в електронному форматі фінансової звітності, складеної відповідно до Міжнародних стандартів фінансової звітності. Ілюстрована Таксономія МСФЗ публікується Фондом з МСФЗ і відображає зміст Таксономії як у форматі PDF, так і у форматі HTML.

Оновлення змісту Таксономії МСФЗ відбувається протягом усього року в результаті:

- опублікування нових або змінених МСФЗ та МСБО (адже кожного року у світі МСФЗ відбуваються зміни: випускаються або замінюються нові стандарти, вносяться зміни, поправки, доповнення, тощо);
- проєктів звичайної практики (тобто прямих норм стандарти не містять, але зазвичай, більшість компаній розкривають таку інформацію – звичайна практика);
- вдосконалень Таксономії МСФЗ (вносять зміни до Таксономії, виправлення помилок, тощо) [2].

Відповідно до вимог законодавства, фінансова звітність підприємств, яка подаватиметься в єдиному електронному форматі, повинна бути підготовлена згідно таксономії, зокрема Таксономії UA XBRL МСФЗ.

Таксономія UA XBRL МСФЗ - таксономія фінансової звітності за міжнародними стандартами фінансової звітності в Україні, затверджена Міністерством фінансів України, яка адаптована до особливостей складання фінансової звітності в Україні та включає в себе також звіт аудитора і звіт про управління. Таксономія UA XBRL МСФЗ має два розширення: для банківського та страхового секторів. Для всіх інших необхідно користуватися загальною таксономією.

Таксономія МСФЗ - це не лише перелік статей і показників фінансової звітності та її елементів, які підлягають розкриттю. Ці статті та показники взаємопов'язані, об'єднані так званими «тегами». Тобто розкриваючи один показник, наприклад, у Звіті про зміни у власному капіталі, необхідно розкрити цей показник в інших звітах та примітках таким чином, щоб всі розкриття узгоджувалися між собою. Саме це і є найскладнішим та потребуючим особливо уваги з боку компаній.

Деякі показники містять формули, які автоматично рахують ті, чи інші показники. Такі статті не є заповнюваними.

І хоча для складання фінансової звітності на підставі таксономії фінансової звітності за міжнародними стандартами в єдиному електронному форматі необхідно і використовувати певне програмне забезпечення, і користуватися новою «Системою фінансової звітності» (СФЗ), проте все ж найосновнішою проблемою, з якою стикаються суб'єкти господарювання, є знання МСФЗ. Тому що Таксономія МСФЗ містить понад 60 тисяч показників відповідно до МСФЗ, які компаніям необхідно дослідити і визначити, які саме показники відносяться до компанії і мають бути заповненими. Звичайно, для великих компаній це буде досить велика кількість показників та статей.

Варто звернути увагу, що Таксономія МСФЗ містить майже навпроти кожного показника посилання на конкретний пункт конкретного стандарту, що може значно допомогти при складанні фінансової звітності за МСФЗ.

Необхідно уважно слідкувати за використанням вірної Таксономії UA XBRL МСФЗ за відповідний період. При складанні фінансової звітності за 2020 рік необхідно використовувати Таксономію UA XBRL МСФЗ 2020. При валідації фінансової звітності за допомогою програмного забезпечення-валідатора, завантажувати до нього відповідну Таксономію. Також слід уважно заповнювати додатні/від'ємні значення, тому що заповнення невірно одного значення може непровалідувати фінансову звітність [2].

На цей час створення суб'єктами звітування фінансової звітності у форматі XBRL, складеної з використанням Таксономії звітності UA XBRL МСФЗ, може здійснюватися за допомогою безкоштовного програмного сервісу iXBRL Report – Система створення iXBRL звітності, розробленого за підтримки проєкту USAID/DAI «Трансформація фінансового сектору», який розміщений на порталі <https://frs.gov.ua>, або спеціалізованого програмного забезпечення, придбаного (розробленого) на замовлення суб'єкта звітування.

Система фінансової звітності – це інтегрована система, що дозволяє отримувати, обробляти, перевіряти та розкривати фінансову звітність суб'єктів звітування та їх аудиторських звітів на основі використання документів у форматі Inline XBRL (iXBRL), що розроблені на основі таксономії, прийнятої та опублікованої Міністерством фінансів України. СФЗ передбачає подання фінансової звітності за принципом «єдиного вікна». Формат XBRL є загальновизнаним міжнародним стандартом, що дозволяє опрацьовувати великі обсяги якісних та кількісних показників [3].

Подавати фінзвітність у форматі iXBRL до Центру збору фінзвітності можна лише за умови реєстрації. Процедура реєстрації на порталі СФЗ завершена лише після затвердження

регулятором Корпоративного профілю суб'єкта звітування. Суб'єкт звітування повинен забезпечити реєстрацію довіреного користувача, який у подальшому, від імені суб'єкта звітування, може надавати доступ до Порталу ЦЗФЗ «Система фінансової звітності» іншим користувачам шляхом створення облікових записів нових користувачів, зокрема, підписантів фінансової звітності.

Після реєстрації суб'єкти звітування регулятор надсилає чернетку звіту корпоративного профілю для заповнення із зазначенням кінцевої дати подання такого звіту, після цього на стартовій сторінці кабінету користувача з'являється інформація, що доступний звіт до заповнення.

Процес подання фінансової звітності відбувається у такому порядку:

1) регулятор створює запит на подання звіту суб'єктом звітування, що відображається в кабінеті користувача суб'єкта звітування

2) суб'єкт звітування на основі актуальної Таксономії UA XBRL МСФЗ створює та валідує (перевіряє) файл звіту використовуючи спеціальне програмне забезпечення.

3) здійснює підписання створеного звіту КЕП особами, уповноваженими на підписання такої фінансової звітності, які повинні бути зареєстрованими користувачами Порталу ЦЗФЗ «Система фінансової звітності»

4) завантажує підготовлений файл звіту до ЦЗФЗ «Система фінансової звітності», використовуючи запит на подання звіту, створений регулятором.

Після подання фінансової звітності до ЦЗФЗ «Система фінансової звітності», фінансова звітність буде оприлюднена на «Порталі розкриття фінансової звітності» у разі, якщо це вимагається законодавством.

За результатами проведення аудиту фінансової звітності суб'єкта звітування та перед поданням цієї фінансової звітності до СФЗ аудиторська фірма повинна підписати цю звітність, складену суб'єктом звітування у форматі iXBRL. Підписує аудиторський звіт ключовий партнер з аудиту, який призначений аудиторською фірмою відповідальним за проведення аудиту фінансової звітності суб'єкта звітування [3].

Отже, процес складання фінансової звітності на підставі таксономії фінансової звітності за міжнародними стандартами в єдиному електронному форматі досить складний та потребує значних зусиль з боку компаній. Але перехід України на новий формат iXBRL відкриє низку переваг як для користувачів, так і для тих, хто готує фінансову інформацію.

Література

[1] Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16.07.99р. № 996-XIV URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text>.

[2] Савкова О. Що являють собою нові вимоги у світі фінансової звітності (iXBRL)? URL: <https://www.bdo.ua/uk-ua/blog-2/consulting/april-2020/what-are-the-new-requirements-in-the-world-of-financial-reporting>.

[3] Система фінансової звітності. URL: <https://frs.gov.ua/about-frs/>

Current issues of submission of financial statements of enterprises prepared on the basis of taxonomy UA XBRL IFRS 2020.

Katkova Natalia V.¹, Hryshchenko Olena V.²

¹⁻²Admiral Makarov National University of Shipbuilding

Abstract. The essence of the taxonomy of financial reporting and the reasons for updating the content of the taxonomy of IFRS are considered. The procedure for submitting financial statements in iXBRL format to the Financial Reporting Collection Center is given. The main problematic aspects of the presentation of financial statements in accordance with UA XBRL IFRS are outlined.

Key words: taxonomy of financial reporting, system of financial reporting, presentation.